

ההחמצה של וועדת וינוגרד

מדינת ישראל בחרה לקבע את הדיון הפשטני במושג הנצחון, תוך שהיא נוהה אחרי הלך הרוח אותו הובילה התקשורת הישראלית באותם ימים שלאחר המלחמה. עוד לא מאוחר לתקן את הנזק. דעה

ד"ר גבי סיבוני / יום רביעי, 13 ביולי 2016

עשר שנים לאחר מלחמת לבנון השנייה, ראוי לבחון שוב את מסקנותיה של וועדת וינוגרד שחקרה אותה. רבות כבר נכתב על תרבות וועדות החקירה שהתפתחה בעשורים האחרונים במדינת ישראל ועל תרומתה של תרבות זו לרידוד מתמשך באיכות העשייה במערכות הביטחוניות שלא לומר בכלל העשייה הציבורית. בהקשר זה, תרומתה של וועדת וינוגרד הייתה בהאצתו והעמקתו של תהליך זה.

הוועדה החמיצה את ההזדמנות לסייע לציבור הישראלי בהבנת השתנות האיום על מדינת ישראל ובמשמעות השתנות זו על העשייה הביטחונית. השתנות האיומים על מדינת ישראל שבמסגרתה בנו אויביה יכולות הפעלה מסיבית של אש תלולת מסלול לחזית ולעורף במקביל ליכולות לחימה המבוססות על טקטיקה של גרילה הביאה לשינוי באופי המערכה הצבאית-מדינית. יכולות אלו נבנו הן על ידי מדינות דוגמת סוריה והן על ידי ארגונים דוגמת החיזבאללה בלבנון והחמס ברצועת עזה. אין להכחיש, שבאמצעי לחימה אלה אין כל חידוש, נעשה בהם שימוש בעבר, אולם השינוי המשמעותי ביותר נוגע הן להיקף ועוצמת התופעה והן לאימוצה גם על ידי מדינות וארגונים חסרי אחריות מדינית. כתוצאה נבנתה יכולת התשה מתמשכת בעלת השלכות אסטרטגיות ארוכות טווח. שינוי זה לא הופנם בקרב הציבור (גם בקרב חלק מהקברניטים) והציפייה הייתה כי גם המערכה בלבנון תתכנס למודל דומה למלחמות העבר. אלא שזו הגיעה והתברר כי לא כך הוא המצב.

בנתחה את התנהלות הצבא והדרג המדיני ואת תוצאות המערכה, לא נתנה הוועדה משקל ראוי להשתנות האיום, לא ניתחה את משמעויותיו ועשתה שימוש בהמשגה שאבדה עליה הקלח. זה בא לידי ביטוי מאלף בקביעתה בדו"ח כי "ארגון מעין-צבאי, בן אלפי לוחמים, הצליח לעמוד במשך שבועות ארוכים בפני הצבא החזק ביותר במזרח התיכון, שנהנה מעליונות אווירית מוחלטת ומיתרונות גדולים בגודל ובטכנולוגיה". הוועדה המשיכה וחקרה את השאלה "מי ניצח במלחמה?" כשהיא עושה שימוש בניתוח ארכאי ולא רלבנטי ככתוב בדו"ח "בסופם של 34 ימי לחימה, לא הייתה הכרעה לטובת צה"ל, אף לא ב"נקודות". ירי חזבאללה על העורף הישראלי הופסק רק בשל הפסקת האש. ישראל לא ניצחה בבידור במלחמה".

...

ד"ר גבי סיבוני הינו חוקר בכיר במכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS), ויוזיל כנס לציון עשור למלחמת לבנון השנייה ב- 14 ביולי ב-INSS.

למאמר המלא: